

תורתך שאלתי

עיון בפרשת השבוע בדרך שאלות ותשובות
גליון מס' 227 - לפרשת משפטים תשפ"ו

כָּל אֱלֻמָּנָה וְיִתּוֹם לֹא תַעֲנֹן (כב, כא)

מה ביאור המילה 'אֱלֻמָּנָה'?

הכתב והקבלה: המילה אלמנה מורכבת מ-2 מילים, אל-מנה. אל, שביאורה שלילה. מנה, לשון חלק, כדוגמת 'וְהָיָה לָךְ לְמָנָה', שתרגומו 'לחולק'. איש ואשה הם כגוף אחד וכל אחד מהם אינו שלם בעצמו, אלא חלק מהשני. במיתת אחד מהם, הנשאר בחיים משולל חלקו. האשה הנשארת נקראת 'אל-מנה', מחוסרת חלקה.
רש"ר הירש: משורש 'אלם', אילם. במות בעלה, אבד לאלמנה פתחון פה ושוב אין לה מי שידבר בעדה.

מעוניינים לקבל רעיון יומי לפרשת השבוע? שלחו את המילה 'רעיון' למייל Office@shaalti.co.il

או לחצו כאן

וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה עֲלֵה אֵלַי... (כד, יב)

מתי נאמרה פרשה זו, לפני מתן תורה או לאחריו?

פסיקתא זוטרתא: "זה היה מעשה אחר עשרת הדברות, שהוא תחילה ל-40 יום".
רבינו בחיי: גם פרשה זו נאמרה לפני מתן תורה, שהרי הקב"ה אמר לו: 'עֲלֵה אֵלַי הִקְרָה וְהָיָה שָׁם וְאֶתְּנָה לְךָ אֶת לְחַת הָאָבִן, אִם הָיָה זֶה לְאַחַר שֶׁנָּתַן לּוֹ אֶת הַתּוֹרָה, הָיָה אֹמֵר לּוֹ הַקַּב"ה 'וְאֹסִיף לְךָ תּוֹרָה וּמִצְוֹת'.

וְהִבִּיאָךְ אֶל הָאָמְרֵי וְהַחֲתִי... (כג, כג)

מדוע נמנו רק 6 עמים ללא הגרגשי?

חזקוני: משום שהיה הקטן מבין העמים.
רבינו בחיי: משום שהגרגשי פינה את הארץ מרצונו, ולא הוצרכו בני ישראל להילחם כנגדם.

כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עִבְרִי (כא, ב)

מדוע העבד מכונה 'עִבְרִי'?

מכילתא דרשב"י: "ולהלן הוא אומר 'כִּי יִמְכַר לְךָ אֶחִיךָ הָעִבְרִי... מה להלן 'אֶחִיךָ', אף כן אחר... דבר אחר, בזכות ישראל, שהיו מדברין בלשון עברי, שנאמר 'וַיֹּאמְרוּ: אֱלֹהֵי הָעִבְרִים נִקְרָא עֲלֵינוּ'".
מדרש אגדה: "על שם אביהם, שנאמר 'וַיַּגֵּד לְאַבְרָם הָעִבְרִי' (בראשית יד, יג)".
אור החיים: התורה רצתה להדגיש שאינו כנעני, ולא נקטה בשם 'ישראל', שהוא שם בעלה יותר, אלא בשם 'עברי'. עוד רמזה התורה בשם זה, שהוא שם עובר, ואינו קבוע. כמו כן, כינתה אותו בשם זה משום שעבר על התורה והמצוות.

רוצים להיערך עם רעיונות ודברי תורה לפרשת משפטים? לחצו כאן

עֵינַי תַּחַת עֵינַי, שֵׁן... יָד... רֶגֶל
תַּחַת רֶגֶל (כא, כד)

מדוע כתבה התורה איברים אלו?

אבן עזרא: התורה ציינה איברים אלו משום שהם הנפוצים ביותר. כשמכה איש את רעהו, הוא יכה אותו בעין שכנגדו, או בפה שמולו וכך ישבור שיניו, או ביד שבה ייאבק או יתגובן מולו, או שיגן על פניו, או ברגל כשירצה לברוח ממנו.
רש"ר הירש: התורה פירטה איברים, שנטילתם משביתה פעילויות שונות בגוף: עין - כנגד פעילות החושים, שן - כנגד שמירת הגוף (העיכול), וכן כוח הדיבור, יד - כנגד הפעילות היוצרת, רגל - כנגד כוח התנועה.

את חג המצות תשמר (כג, טו)

מדוע רק בחג המצות הזהירה התורה 'תשמר'?

רמב"ן: אמנם המילה 'תשמר' נכתבה רק בחג הפסח, אך מוסבת גם על החגים האחרים. התורה הורתה לשמור את חג הפסח ולקיימו בחודש האביב, וכן את חג הקציר אחריו ובסוף השנה את חג האסיף. **רבי אברהם בן הרמב"ם:** בהמשך לציווי התורה על חג המצות 'שבעת ימים מצות תאכלו', הוסיפה בפסוק זה רק את האזהרה לשמור את חג הפסח. **ספורנו:** משום שיש להקפיד שחג הפסח יחול בחודש האביב, ובעת הצורך מעברים את השנים והחדשים בחודש זה.

לקבלת העלון שלחו את המילה 'מעוניין' או לחצו כאן

office@shaalti.co.il 052-9453811

ששת ימים... וביום השביעי תשבת (כג, יב)

מדוע נסמכה שבת למצות שמיטה?

הדר זקנים: "שלא תאמר מאחר שהיא שמיטה לא אשמור שבת, כל השנה אסור במלאכה. לכך נאמר 'וביום השביעי...'. **צורר המור:** לאחר שהתייחסה התורה לשמיטה שחלה בשנה השביעית, כתבה אודות השבת שחלה ביום השביעי, מאחר שיש להם מאפיינים דומים, ובהם שהשבת שקולה כנגד כל המצוות. **תורה תמימה:** תכלית השביתה ביום השביעי ובשנה השביעית זהה, שניהם באים להורות שביתה ממלאכה, המורה על חידוש העולם.

את חג המצות תשמר שבעת ימים (כג, טו)

מדוע חג המצות נכתב תחילה?

רש"י: משום שהתבואה מבשלת בחודש זה את פירותיה. מסיבה זו הוא מכונה 'חֶדֶשׁ הָאָבִיב', מלשון אב, בכור וראשון לבשל את הפירות.

כי יגנב איש שור או שֶׁה וּטְבָחוּ אוּמְכְרוּ חֲמֹשֶׁה בָּקָר יִשְׁלַם תַּחַת הַשּׁוֹר וְאַרְבַּע צֹאן תַּחַת הַשֶּׁה (כא, לד)

מדוע גנב משלם תשלומי כפל ד' וה', לעומת גזלן שמשלם רק קרן?

ר' יוחנן בן זכאי בירך את תלמידיו לפני מותו: שיהיה מורא שמים עליכם כמורא בשר ודם. לפחד מהקב"ה לא פחות מהפחד מפני בני אדם. שאלו התלמידים: עד כאן? אמר להם: **"הלוואי"**, תדעו, **אדם עובר עבירה בסתר** ואומר הלוואי, **שלא יראני אדם**. לגנב לא אכפת שהקב"ה מסתכל, חשוב לו שבשר ודם לא יראה אותו.

גנב מפחד רק מבני אדם ובא בלילה ואינו חושש מהקב"ה, שמשגיח ורואה 24 שעות ביממה. הוא יותר גרוע ולכן משלם ד' וה'. כל אחד יכול בכוחותיו להגיע ליראת שמים. גם את הגזלן והגנב תובעים, על שמפחדים מבשר ודם ולא מהקב"ה. כל בוקר מתפללים "ותן בלבנו להבין... והאר ענינו בתורתך ודבק לבנו במצוותך ויחד לבבנו לאהבה וליראה את שמך", יראת שמים שייך לכולם

מחפשים משלוח מנות ייחודי?

ספרי הדגל מבית 'אחת שאלתי'
מה שאלתך - לחג פורים
כ-450 שאלות ותשובות על מגילת אסתר
כי ישאלך - לליל הסדר
כ-500 שאלות ותשובות על הגדה של פסח

הגדה של פסח
כי ישאלך
שאלות ותשובות
על הגדה של פסח

כי ישאלך
אשכנז

מה שאלתך
מגילת אסתר

הגדה של פסח
כי ישאלך
עדות המזרח

כי ישאלך
עדות המזרח

משלוח המנות שישאיר חותם

הזמינו עכשיו והספרים בדרך אליכם

בגוגל:
תורתך
שאלתי

052-9453811
במייל Office@shaalti.co.il

עוד ספרים מבית
אחת שאלתי
למודעי נתינת תהנית